

Aluekeskukset
Vankilat
Arviointikeskukset

Päätös vankipaikkojen valtakunnallisesta jakautumisesta

Rikosseuraamuslaitoksen tulostavoitteeksi OM:n kanssa tehdyssä tulossopimuksessa v:lle 2022-2025 on sovittu osastojen perustamisesta tietyille vankiryhmille (alaikäiset ja nuoret, naiset, sekä vakavasti vankilaturvallisuutta vaarantavat vangit).

Vankipaikkataulukko (liite 2) sisältää erityisryhmien ohella suunnitellut yksilöidyt vankimäärät kuhunkin laitokseen. Päätöksen taustat ja perustelut on koottu liitteeseen 1. Aikataulu perustettaville osastoille käy ilmi liitteestä 3.

Toimivalta ja toimeenpano

Vankeuslain 15 luvun 16 §:n nojalla (järjestyssäännön vahvistaminen) alueita ohjataan tekemään päätöksestä ilmenevät toimenpiteet saattamalla osastouudistukset järjestyssääntöihin ja vahvistamalla ne lain edellyttämällä tavalla. Lain esitöissä todetaan tältä osin, että ”Järjestyssääntö sisältäisi kussakin vankilassa noudatettavat täydentävät määräykset, joilla määriteltäisiin tarkemmin vankilassa ja sen alueella liikkumisen rajat, tilojen suljettuna pitäminen sekä laitoksessa olevat osastot.”

Päätöksessä muutoksia tarkastellaan aikavälillä 2022-2024. Myös aikaväliä 2024-2026 on alustavasti tarkasteltu, mutta pidemmän aikavälin suunnitteluun tulee vaikuttamaan myös ensi vuonna valmistuva Rikosseuraamuslaitoksen toimitilasuunnitelma. Toimitilasuunnitelman tarkastelujakso ulottuu v:sta 2027 eteenpäin. Myös uudet valmistuvat vankilat Vaalaan ja Ouluun sekä Vantaan lisärakennus muuttavat kokonaistilannetta lisäten vankipaikkoja.

Päätöksen jatkotoimena Rikosseuraamuslaitos tekee esityksen asetusmuutoksesta OM:lle tutkintavankiloina toimivista vankiloista. Alueita pyydetään huolehtimaan, että uusien osastojen vaatimia muutoksia aletaan valmistella välittömästi.

Päätöksen tavoitteet

Valtakunnallinen vankipaikkapäätös pyrkii toteuttamaan käytännössä tutkintavankien ja vankeusvankien erillään pitämisen tutkintavankeuslain määräämällä tavalla. Määritetyt paikkamäärät mahdollistavat nykyistä selkeämmän tilanneseurannan, vankimäärien paremman hallinnan sekä ennustettavuuden laitostasolla. Erityisryhmien tarpeet on otettu huomioon osastojen suunnittelussa, ja ne mahdollistavat näiden vankiryhmien

tarpeisiin vastaamisen nykyistä paremmin. Suunnitelman tarkoitus on toimia myös operatiivisen johtamisen tukena.

Päätös on valtakunnallinen ja laajasti vaikuttava. Sillä pyritään vastaamaan usean erityisryhmän tarpeisiin. Perustettavien osastojen toiminta tulee suunnitella kunkin erityisryhmän tarpeita silmällä pitäen. Aluejohtajat tekevät tämän vankipaikkapäätöksen mukaiset jatkotoimet ja huolehtivat täytäntöönpanosta.

Kaikkia vankiloita koskee periaate tutkintavankien- ja vankeusvankien omille osastoille sijoittamisesta vuoden 2022 aikana. Joidenkin vankiloiden osalta noudatetaan erillistä aikataulua (liite 3).

Sijoittamisen toteutuminen lainmukaisesti edellyttää kaikilla tasoilla tilanteen seurantaan ja määritellyistä osastojaoista kiinni pitämistä. Vankilan osastot tulee nimetä. Arviointitoiminnan tärkeänä roolina on huolehtia, ettei ylipaikoille sijoittamista tapahdu. Laitosten vastuulla on lainmukainen sijoittaminen laitoksen sisällä.

Perustettavat osastot ja muut keskeiset muutokset

Rikosseuraamuslaitoksessa perustetaan seuraavat uudet osastot:

1. Vankila-aikaisen rikollisuuden estämiseksi vankilaturvallisuutta vaarantavien vankien sijoittamiseksi perustetaan neljään vankilaan 13 osastoa, joissa on yhteensä 147 vankipaikkaa. Osastot otetaan käyttöön 1.3.2022.
 - Riihimäen vankila neljä osastoa (60 paikkaa, lisäksi aiemmin perustettu varmuusosasto, kahdeksan paikkaa)
 - Turun vankila kolme osastoa (39 paikkaa, lisäksi aiemmin perustettu varmuusosasto, kahdeksan paikkaa)
 - Sukevan vankila kaksi osastoa (22 paikkaa)
 - Mikkelin vankila kaksi osastoa (10 paikkaa)
2. Naisvangeille perustetaan uusia osastoja kahteen vankilaan. Vankipaikkoja niihin tulee sekä tutkintavangeille että vankeusvangeille, yhteensä 26 vankipaikkaa.
 - Kuopion vankilaan naisvangeille varataan oma kerros (yhteensä 16 paikkaa). Kerrokselle perustetaan kolme osastoa, joihin sijoitetaan tutkintavankeja (6), pakkokeinolain nojalla erillään pidettävien vankeja (4) ja vankeusvankeja (6). Osastot tulevat käyttöön v. 2023 alusta.
 - Vaasan vankilaan perustetaan naisvangeille kaksi osastoa (yhteensä 10 paikkaa). Paikkoja varataan tutkintavangeille (4), pakkokeinolain nojalla erillään oleville (2) ja vankeusvangeille (4). Osastot tulevat käyttöön 1.4.2023 mennessä.

- Ouluun uuteen vankilaan perustetaan naisille osastoja seuraavasti: tutkintavangeille kaksi osastoa. Kuusi paikkaa pakkokeinolain nojalla erillään pidettäville, joista kaksi paikkaa voidaan tarvittaessa eriyttää alaikäisille. Toinen osasto on kuusi paikkainen tv-osasto ilman rajoituksia. Paikoista voidaan eriyttää kaksi paikkaa alaikäiselle tutkintavangille tai tarvittaessa vankeusvangille. Vankeusvangeille kaksi osastoa (4+4).

Naisvankeja koskevat myös seuraavat muutokset:

- Pyhäselän vankilasta poistuvat sekä tutkinta- että vankeusvangeille tarkoitetut naispaikat (17 paikkaa) vuoden 2023 alussa.
- Turun vankilaan varataan paikkoja vankilaturvallisuutta vakavasti vaarantaville naisille, samoin Hämeenlinnan vankilaan sijoitetaan tarvittaessa vaikeasti sijoitettavia naisvankeja. Muutokset tulevat voimaan 1.1.2022.
- Vantaan vankilaan sijoitetaan naistutkintavankeja (kaksi osastoa) uuden lisärakennuksen valmistuttua.

3. Alaikäisille ja nuorille vangeille perustetaan seuraavat osastot 1.1.2022 lukien:

- Alaikäisille pojille perustetaan Vantaan vankilaan yksi osasto tutkintavangeille (6 paikkaa)
- Nuorille miehille perustetaan Vantaan vankilaan yksi osasto tutkintavangeille (12 paikkaa)
- Alaikäisille pojille perustetaan Helsingin vankilaan yksi osasto vankeusvangeille (4 paikkaa)
- Nuorille miehille perustetaan Helsingin vankilaan yksi osasto vankeusrangaistusta suorittaville (8 paikkaa)

1.1.2023 lukien perustetaan seuraavat osastot:

- Alaikäisille pojille perustetaan Helsingin vankilaan yksi osasto tutkintavangeille, (6 paikkaa)
- Nuorille miehille perustetaan Helsingin vankilaan osasto tutkintavangeille (8 paikkaa)
- Nuorille miesvankeusvangeille perustetaan Jyväskylän vankilaan osasto (8 paikkaa)
- Keravan vankilaan perustetaan yksi nuorten osasto (10 paikkaa)

Lisäksi

- Alaikäisten pakkokeinolain nojalla rajoitettujen tutkintavankien paikkamäärät määritellään valtakunnallisesti vasta Helsingin vankilan tutkintavankiosastojen

käyttöönoton ja Vantaan vankilan lisärakennuksen käyttöönoton yhteydessä. Siihen asti alaikäiset pakkokeinolain nojalla rajoituksia omaavat tutkintavangit sijoitetaan suljetulle osastolle, jossa toimet rajoitusten perusteella yksin.

- nuoret pakkokeinolain rajoitusten alaiset tutkintavangit sijoitetaan suljetulle osastolle, jossa toimet toteutetaan rajoitusten perusteella yksin.
 - tutkintavankeutta ja vankeusrangaistusta suorittavat tytöt keskitetään Hämeenlinnan vankilaan, jossa jo nykyisin on alaikäisille kaksi (2) paikkaa nuorten osastolla, jossa on asetettu ikärajaksi 15-17 -vuotta. Lisäksi nuorille naisille varataan Hämeenlinnan vankilaan neljä (4) paikkaa tutkintavangeille ja neljä (4) paikkaa vankeusrangaistusta suorittaville (yhteensä kahdeksan paikkaa) normaaleilta 12-paikkaisilta osastoilta. Paikat tulisivat käyttöön vuoden 2022 aikana.
 - Turun vankilan nuorten osaston paikkaluku vähenee yhdeksästä kuuteen ja osastolle sijoitettavien ikäraja laskee (18-20 v). Turun vankilaan sijoitetaan haastavia nuoria. Lisäksi alaikäiselle vankeusrangaistusta suorittavalle varataan yksi paikka. Turun vankilan elinkaariremontin jälkeen varataan kaksi paikkaa alaikäiselle vankeusrangaistusta suorittavalle. Nuorille tutkintavangeille varataan neljä (4) paikkaa ja alaikäisille tutkintavangeille kaksi (2) paikkaa. Mikäli alaikäisiä tutkintavankeja ei ole, paikkoja voi käyttää joustavasti nuorille tutkintavangeille.
 - Keravan vankilan nuorten osastolle sijoitettavien ikäraja laskee (18-20 v).
 - Vantaan vankilan lisärakennuksen valmistuttua vankilan paikkaluku nousee (30 nuorta ja 10 alaikäistä).
 - Oulun uuteen vankilaan varataan nuorille miespuolisille tutkintavangeille kahdeksan (8) paikkaa ja vankeusvangeille neljä (4) paikkaa sekä alaikäisille miestutkintavangeille kaksi (2) paikkaa. Alaikäisille naistutkintavangeille varataan kolme (3) paikkaa ja vankeusvangeille varataan myös yksi (1) paikka.
4. Tutkintavankeuspaikkojen määriin tulee muutoksia. Vankiloiden tutkintavankipaikkojen ohjevahvuudet vahvistetaan sekä nais- että miestutkintavangeille liitteenä olevan vankipaikkataulukon mukaisesti. Samoin vahvistetaan myös yhteydenpitorajoituspaikat jokaisessa tutkintavankilassa.

Lisäksi perustetaan

- tutkintavankiosasto (10 paikkaa) alioikeuden päätöksen saaneille miespuolisille vangeille Vaalan vankilaan sen valmistuttua v. 2024.
- Kylmäkosken vankilan tutkintavankipaikkoja lisätään kahdessa osassa. Toinen tutkintavankiosasto perustetaan ja otetaan käyttöön 1.6.2022 ja kolmas osasto 1.6.2024.

Naistutkintavankipaikkojen osalta keskeisimmät muutokset ovat:

- Pyhäselän vankilaan ei enää sijoiteta naistutkintavankeja (1.1.2023 lukien)
- Kuopion vankilaan perustetaan miesvangeista eriytetty osasto naistutkintavangeille (1.1.2023 lukien)
- Vaasan vankilaan sijoitetaan naistutkintavankeja muuntamalla nykyinen avo-osasto suljetuksi osastoksi (1.4.2023 lukien)
- Hämeenlinnan, Turun ja Oulun vankilan naisten osastojen tutkintavangit sijoitetaan omille osastoilleen erilleen vankeusvangeista (1.3.2022 lukien)
- Vantaan vankilaan sijoitetaan naistutkintavankeja v. 2025 alkaen lisärakennuksen valmistuttua

Miestutkintavankipaikkojen osalta keskeiset muutokset ovat:

- Kuopion vankilaa painotetaan tutkintavankilan suuntaan, Mikkelin vankilaan ohjataan vankeusvankeja
- Pyhäselän miestutkintavankipaikkoja lisätään.
- Vaasan vankilaa painotetaan tutkintavankilan suuntaan
- Jokelan vankilaan ei sijoiteta enää v. 2025 jälkeen tutkintavankeja
- Tutkintavankeustyöryhmän raportin (Rikosseuraamuslaitoksen monisteita 6/2021) mukaan vuonna 2035 Tampereelle ja Rovaniemelle ehdotetaan osoitettavan tutkintavankipaikkoja. Pyhäselän ja Riihimäen vankilaan ei tällöin sijoitettaisi enää tutkintavankeja.

Muutosten edellyttämät resurssit

Päätetyt muutokset vaativat lisäresursseja. Erityisryhmien kanssa tehtävässä työssä henkilöstön osaaminen ja riittävyys ovat erittäin tärkeitä onnistumisen kannalta. Joissain tapauksissa tarvitaan myös rakenteellisia muutoksia osastoilla. Muutosten suunnittelu käynnistetään ensi tilassa.

Muutosten edellyttämiä henkilötövuosiarvioita valmistellaan. Htv-lisäyksistä tehdään erillinen rahoituspäätös. Vv. 2023-2026 määräraha-kehikseen esitetään muutosten vaatimia lisäyksiä.

Paikkalukujen seuranta ja säännöllinen tarkastelu

Paikkojen lukumäärät perustuvat arvioille vankimäärien tulevasta kehityksestä ja laitosten 90% täyttöasteelle. Vankiluvun kehittymistä on vaikea ennustaa tarkasti, ja siitä syystä myös vankipaikkojen valtakunnallista jakautumista tulee säännöllisesti tarkastella vähintään vuosittain, ja tarvittaessa muuttaa jakoa. Tarkastelu tulee

tapahtua valtakunnallisesti, jotta kokonaisuus säilyy toimivana. Mahdollisuuksia liittää vankipaikkajaon seuranta Rotiin tulee tarkastella. Päätöksen seurannasta on kokonaisvastuussa Rikosseuraamuslaitoksen kehitysjohtaja.

Vankipaikkasuunnitelman jatkovalmistelu

Päätöksen toimeenpano edellyttää monilta osin jatkovalmistelua. Keskushallintoyksikkö tulee keskustelemaan suunnitelman toteuttamisesta aluejohtajien kanssa. Rikosseuraamuslaitos valmistelee OM/KRO:lle esityksen asetusmuutoksesta liittyen uusiin tutkintavankeusosastoihin. Jatkovalmistelua edellyttävät myös arviointikeskusten menettelyt, paikkamäärien raportointi, laitoskohtaiset osastosijoittelun käytännöt, ja muutosten edellyttämä konkreettinen rakenteellinen valmistelu. Myös henkilökunnan koulutusta tarvitaan.

Osastojen toiminnallinen suunnittelu

Erityisryhmien tarpeisiin vastaaminen tehokkaasti edellyttää myös uusien osastojen toimintojen suunnittelua. Kuntouttavan toiminnan, työn ja koulutuksen tarjonnan tulee vastata vangin tarpeisiin, jotka on huomioitu rangaistusajan suunnitelmassa. Palvelukartat ovat tärkeä väline kehittää ja ohjata osastojen toimintaa kunkin vankiryhmän erityistarpeet huomioiviksi. Vankilat ovat vastuussa toimintojen järjestämisestä, ja suunnittelua tehdään yhteistyössä koko organisaation asiantuntijoiden kanssa.

Vankipaikkasuunnitelman käsittely

Ehdotusta valtakunnallisesta vankipaikkasuunnitelmasta on käsitelty Rikosseuraamuslaitoksen johtoryhmässä 21.9.2021. Erityisryhmien osalta paikkasuunnitelmia on käsitelty Rikosseuraamuslaitoksen yt-kokouksissa vuoden 2021 aikana. Asiaa esiteltiin myös Rikosseuraamuslaitoksen johdon päivillä 3.11.2021. Tämän linjauspäätöksen mukaiset toimet kirjataan osaksi tulossopimuksia.

Pääjohtaja

Arto Kujala

Projektipäällikkö

Virva Raitio

Keskushallintoyksikkö

22.11.2021

- Liitteet**
1. Päätöksen perustelut ja tausta
 2. Valtakunnallinen vankipaikkataulukko
 3. Aikataulutus perustettavien osastojen osalta
- Jakelu**
- Oikeusministeriö/KRO
Rise virastopostit
Vankilanjohtajat, yhdyskuntaseuraamustoimistojen johtajat
Keskushallinto
Itä- ja Pohjois-Suomen rikosseuraamusalue, aluejohtaja Antti Hartikainen
Lännen rikosseuraamusalue, aluejohtaja Pauli Nieminen
Etelän rikosseuraamusalue, aluejohtaja Katri Järvinen
Arviointikeskukset, johtajat Petteri Autio, Antti Kanerva ja
Sanna Riila, Helena Käkelä